

UNITAT TILC: LA ROMANITZACIÓ.

Ferran Pastor Belda. CEIP Gregori Mayans i Ciscar. Xirivella (l'Horta Sud).

La unitat didàctica que presente aplica la metodologia de Tractament Integrat de Llengua i Continguts (TILC) a les àrees de Valencià i Ciències Socials (L2) de 4^t curs d'Educació Primària.

El que m'ha mogut a fer aquesta experiència és el convenciment que la metodologia TILC és un bon mitjà per a millorar la competència profunda en valencià alhora que l'alumnat adquireix es continguts propis de les àrees no lingüístiques. Tot en un context en el que el valencià no és la llengua familiar dels alumnes.

Tant en l'elaboració com en l'aplicació de la unitat didàctica he tengut l'assessorament del pedagog, lexicògraf i escriptor Vicent Pascual i Granell, especialista en aquesta metodologia.

TAULA DE LA UNITAT DIDÀCTICA TILC «LA ROMANITZACIÓ».

1. Planificació de la unitat didàctica.
2. Programació i aplicació de les activitats.
3. Reflexió final.
4. Annexos.

1. PLANIFICACIÓ DE LA UNITAT DIDÀCTICA.

La unitat està planificada a partir d'una tasca integradora realitzada per parelles. Els alumnes redacten un relat històric molt bàsic sobre la romanització a la Península Ibèrica que s'integrarà en un mural. El mural es presentarà a la classe amb la lectura del text elaborat i el suport d'imatges digitals.

1.1 Selecció de criteris d'avaluació de Valencià i Ciències Socials de 4^t.

1. (VAL) Llegir, de forma guiada, adequant-se al format i a l'estructura textual, textos de l'àmbit escolar.
2. (VAL) Interpretar, amb les orientacions de l'adult i l'ajuda dels seus companys a través del diàleg i la reflexió, textos de l'àmbit escolar destacar idees principals i secundàries.
- 3.(VAL) Planificar i escriure de forma reflexiva i dialogada, amb ajuda de guies i la col·laboració dels seus companys, textos dels gèneres més habituals del nivell educatiu amb un vocabulari adequat.
- 4.(CCSS) Obtindre informació mitjançant les TIC i altres fonts dels aspectes fonamentals de la romanització i registrar-la per mitjà de mitjans digitals.
5. (CCSS) Mostrar empatia i comprendre les formes de vida i actuació dels sers humans en la Prehistòria i l'Antiguitat posant en valor els seus èxits que van contribuir al progrés humà i la diversitat cultural que formen part del nostre patrimoni historicoartístic i qüestionar les situacions en què determinats grups patien les conseqüències de les desigualtats socials
- 6.(CCSS) Ordenar cronològicament i representar la informació sobre la romanització a partir de diverses fonts.
7. (CCSS) Descriure alguns processos i fets històrics de la Prehistòria i Antiguitat que van tindre lloc en la Península Ibèrica, identificant les característiques de les societats estudiades (formes de vida, organització social i política, cultura) i reconeixent la importància de canvis com la romanització.

1.2 Indicadors on s'integren els criteris d'avaluació de Valencià i de Ciències Socials.

1. L'equip ha sistematitzat en una taula d'investigació la informació del vídeo i del text «La romanització vista per dues xiquetes) sobre la romanització.

2. A partir de la informació sistematitzada a la taula esmentada a l'indicador 1, els alumnes han redactat un relat històric usant el vocabulari, els connectors i la correcció ortogràfica adequats al seu nivell. En aquest text han **identificat** les cultures preromanes, han **narrat** d'una manera senzilla la conquesta, han **descriu** la civilització de l'Imperi Romà i han **valorat** la pervivència d'alguns aspectes a través de la història.

3. L'equip ha realitzat un mural aplicant les indicacions del mestre on ha integrat diversos elements: cronologia, imatges, i text del relat històric.

4. L'equip presenta el mural amb la lectura del text elaborat, seguint l'estructura que s'ha determinat per a l'estudi de la unitat i amb suport de les imatges digitals que han buscat a internet.

1.3 Avaluació.

Els instruments d'avaluació que usarem per a avaluar els indicadors proposats seran registres descriptius per als indicadors 1, 3 i 4 i rúbrica per a l'indicador 2 .

2. PROGRAMACIÓ I APLICACIÓ DE LES ACTIVITATS.

La unitat s'articula a partir de la següent tasca integradora que es fa en parelles. Els alumnes redacten un relat històric molt bàsic sobre la romanització a la Península Ibèrica que s'integrarà en un mural, el qual es presenta a la classe amb la lectura del text elaborat i el suport d'imatges digitals.

2.1. Activació dels coneixements previs.

Es presenta el projecte de la unitat didàctica. S'expliquen les activitats que realitzarem sobre la romanització.

A continuació es demana al grup classe que recorden el que hem treballat sobre els ibers i el que saben sobre els romans. Després d'anotar la informació que recorden a la pissarra vegem el vídeo sobre els romans:

<https://youtu.be/Q8l1YQeVFrS>

Després de veure el vídeo fem un col·loqui sobre el que hem vist. Els xiquets fan comentaris sobre els aspectes que els han interessat més.

Fem un mapa conceptual a la pissarra sobre la cronologia per situar a l'Edat Antiga l'etapa de la romanització després dels ibers.

Estructura dels continguts històrics de la romanització per a la seua aplicació a les activitats de la programació que pertoque.

1. La conquesta de la Península Ibèrica.

Els pobles preromans van ser els ibers i celtes principalment.

Va ser possible per la superioritat militar de l'Imperi Romà.

2. La ciuització romana.

2.1 Societat.

Persones lliures, esclaus. Els patricis eren les persones lliures més poderoses.

2.2 Economia.

Els romans van millorar l'agricultura dels ibers. Van implantar l'agricultura de regadiu i tècniques com el guaret. Comerç de productes per tot l'Imperi Romà.

2.3 Cultura i art romans.

Ingenyeria i obres públiques: calçades, ponts, aqüeductes.

Llatí: Llengua comuna de l'Imperi Romà, literatura, pintura, escultura, escoles.

Espectacles: teatre, circ..

3. Qué perviu de la romanització.

Les llengües romàniques: valencià, castellà, Gallec-portugués, asturià, occità, francès, italià...

Obres públiques: ponts, teatres, muralles...

La xarxa de carreteres té el seu origen en molts casos en les calçades romanes.

2.2. Cronologia i lectura del text “La romanització vista per dues xiquetes”.

Hem llegit a l'aula el text “La romanització vista per dues xiquetes”. És un relat històric escrit aposta i que respon a l'esquema de continguts històrics que hem preparat. Ens assegurem que els alumnes compreguen bé la lectura explicant els conceptes històrics. Després de la lectura hem passat unes fotos per la pissarra digital que responen als diversos aspectes del relat. Els xiquets interactuen amb el mestre per treballar la comprensió escrita.

Dibuixe a la pissarra la taula d'investigació. Explique l'activitat de la taula d'investigació i els xiquets, per parelles diuen la informació que han trobat en el text del punt 1. La Conquesta romana de la Península Ibèrica. La informació s'escriu al punt 1 de la taula dibuixada a la pissarra.

2.3. Treball d'imatges en el Power Point. Treball de la taula d'investigació sobre el text “La Romanització vista per dues xiquetes”.

La meitat de les parelles se'n va a l'aula d'informàtica amb el professor de suport. Es tracta de fer un Power Point amb imatges de la romanització, però seguint el mateix esquema de continguts històrics per a que aprofite de suport durant la presentació del mural. El Power Point el guardaran en un pendraif.

La resta de les parelles continua treballant escrivint la informació del text “La romanització vista per dues xiquetes” en els diversos punts de la taula d'investigació. En la pròxima sessió hi ha intercanvi d'activitats de les parelles. Aquest desdoblament es farà en altres activitats de la unitat didàctica per tal de treballar a l'aula d'informàtica.

2.4. Correcció de la part del text “La romanització vista per dues xiquetes “ de la taula d'investigació.

Tornem a llegir el text “La romanització vista per dues xiquetes”, tornem a mirar les fotos que corresponen al text a la pissarra digital i el tornem a comentar interactuant tot el grup classe. Es dibuixa la taula d'investigació a la pissarra. Anem llegint parts del text i preguntem a una parella qué havia escrit. Completem el més important de cada punt amb participació d'altres parelles.

2.5. Treball de la Taula d' Investigació sobre el vídeo de la romanització.

Aquesta activitat la fa tota la classe amb el mestre. S'explica la tècnica de prendre apunts. Per tal d'apuntar les idees en una fulla va aturant-se el vídeo cada poc temps. Cada parella apunta a la seua fulla una o dues idees de cada troç del vídeo que vegem.

Una vegada passat el vídeo s'apunten les idees que cada parella ha apuntat en la seua fulla en la part de la taula que pertoca. La taula l'hem dibuixat a la pissarra. Fem entre tots el punt 1. Conquesta romana de la Península Ibèrica i el punt 2.1 La Societat romana. Quan acabem aquests dos punts cada parella ho escriu a la seua taula d'investigació. Revisem entre tots els dos primers punts (1 i 2.1) apuntats a la pissarra. Continuem treballant la resta de punts de la taula d'investigació seguint aquest model de treball.

2.6. Redacció de l'esborrany del relat històric, revisió de l'esborrany i escriptura del text definitiu del relat.

Repartim una fulla – esquema on hi ha el vocabulari de La Romanització de cada punt de l'esquema (1 . La conquesta romana, 2.1 la societat romana, 2.2 Economia romana, 2.3 Cultura i art romans, 3. Qué perviu de la romanització). En el mateix full hi ha els connectors bàsics i nocions bàsiques d'escriptura de majúscules, punts i dues regles de repàs de tercer.

Després de repassar la fulla de vocabulari i ortografia, fem entre tota la classe un model de text del punt 1 aprofitant la informació que tenen apuntada de la taula d'investigació del punt 1. Després de redactar-lo a la pissarra i llegir-lo, borrem tot el text excepte la primera frase. Seguidament cada parella es posa a redactar el punt 1. Quan acaben de redactar-lo algunes prelles lligen el que han redactat i fem el mateix procés en el punt 2.1 i el 2.2. El fet de que els continguts històrics estiguen estructurats ha facilitat l'activitat de redacció.

En acabar de redactar l'esborrany (a una altra sessió) els xiquets fan una segona revisió on es pot completar el text amb més continguts i redacten el text definitiu.

2.7. Realització del mural . Presentació del mural amb la lectura del relat històric.

Amb les imatges portades pels alumnes i les que ha portat el mestre es fa un dossier d'imatges per a cada parella. Per a fer el mural, cada parella té un croquis amb indicacions bàsiques per a que tots els punts de l'esquema de continguts històrics estiguen representats amb imatges.

Cada parella presenta el seu mural a amb la lectura del text que han redactat. Hi ha

coordinació entre els continguts que estan llegint-se del text i les imatges del power point que es projecten a la pissarra digital.

3. REFLEXIÓ FINAL.

En primer lloc la diversitat de tasques ha mantés la motivació dels alumnes. Hi ha un treball de la competència lingüística en valencià: interacció oral, lectura, comprensió lectora, redacció.. integrat sempre amb els continguts de Ciències Socials i el llenguatge acadèmic de l'àrea.

Com a dificultat assenyalé que l'experiència implica una dedicació especial per procurar-se els materials adequats. I també per a que les activitats, tant les de la classe com les de l'aula d'informàtica estiguen coordinades. Tot sense perdre de vista que els xiquets estan aprenent en una llengua 2.

Finalment vull agrair la predisposició i ajuda que he tengut de l'equip directiu, de l'equip docent de l'aula, i en particular del company de suport d'informàtica, Pepe Chumillas i de l'educadora l'educadora del centre Pilar Carrilero.

4. ANEXES.

ANNEX 1. TEXT "LA ROMANITZACIÓ VISTA PER DUES XIQUETES."

ANNEX 2. FOTOS RELACIONADES AMB EL TEXT "LA ROMANITZACIÓ VISTA PER DUES XIQUETES"

ANNEX 3. TAULA D'INVESTIGACIÓ.

ANNEX 4. LEXIC DE LA ROMANITZACIÓ.

ANNEX 5. CONNECTORS. PUNTS. MAJÚSCULES. REGLES DE REPÀS.

ANNEX 6. RÚBRICA DE L'INDICADOR 2 (RELAT HISTÒRIC).

ANNEX 7. REGISTRE DESCRIPTIU DELS INDICADORS 1,2 I 4.

